

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2933, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-11- Nr.

TEIKIMAS DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto numatomo teisinio reguliavimo tikslas – pakeisti užmokesčio bazinį dydį, pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis, bei išspręsti praktikoje kilusias problemas dėl apmokėjimo advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą.

I. Sprendžiama problema	<p>1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 (toliau – nutarimas) 2.1 papunktyje numatytas 13 Eur užmokesčio bazinis dydis, pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis. Nutarimo 2.2 papunktyje numatyta, kad Teisingumo ministerija kiekvienais metais iki rugsėjo 1 d., atsižvelgdama į praėjusių metų vidutinę metinę infliaciją (skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą) ir kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui ir kitimui poveikį turinčių veiksnių įtaką, peržiūri užmokesčio bazinį dydį ir pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūlymus dėl jo pakeitimo. Lietuvoje pagal suderintą vartotojų kainų indeksą apskaičiuota 2018 m. vidutinė metinė infliacija sudarė 2,5 proc., todėl yra poreikis didinti užmokesčio bazinį dydį.</p> <p>2. Nutarimu patvirtintose Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklėse (toliau – taisyklės) numatyta faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko sąvoka apima ir kelionei į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą bei susipažinimui su byla skirtą laiką, todėl taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtas laikas išnaudojamas vien šiems veiksmais, o ne procesinių dokumentų rengimui ar asmens atstovavimui. Sąvokoje nurodytas atstovavimas teismo posėdžiuose, tačiau nenumatyti procesiniai veiksmai ikiteisminiame tyrime, nors teisinė pagalba teikiama ir šiame procese.</p> <p>3. Taisyklėse numatyta, kad faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negali 0,5 karto viršyti</p>
-------------------------	--

	<p>taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirto laiko, išskyrus bylas, nurodytas taisyklių 11¹ punkte. Ši nuostata taikoma ir laikui, skirtam dalyvauti teismo posėdžiuose ar ikiteisminio tyrimo veiksmuose, t.y., veiksmuose, kurių trukmė yra objektyviai pagrįdžiama ir didžiaja dalimi nepriklauso nuo advokato.</p> <p>4. Taisyklėse numatyta, kad baudžiamosiose bylose dėl tyčinių sunkių ir tyčinių labai sunkių nusikaltimų advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, viršijantis taisyklių 14.1 ir 14.4 papunkčiuose nustatytą bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, turi būti pagrįstas. Vertinant advokato faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko, viršijančio nurodytas taisyklių nuostatas, pagrįstumą, atsižvelgiama į baudžiamosios bylos, kurioje buvo teikiama antrinė teisinė pagalba, sudėtingumą pagal jos apimtį ir trukmę, įtariamųjų, kaltinamųjų ar nuteistųjų skaičių, įtarimų ar kaltinimų skaičių, proceso stadiją ir teismo posėdžių skaičių, tačiau praktikoje nurodytų kriterijų vertinimas sudarytų papildomą administracinę naštą tiek advokatams, tiek Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – Tarnyba).</p> <p>5. Taisyklėse numatytas 15 dienų (kalendorinis) terminas užmokesčio advokatams, teikusiems teisinę pagalbą, ar mediatoriams už mediacijos vykdymą, išmokėjimui yra netikslus, nes Tarnyba veiklą vykdo tik darbo dienomis.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Siūloma numatyti, kad:</p> <p>1) užmokesčio bazinis dydis, pagal kurį apskaičiuojamas advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediatoriams už mediaciją mokamas užmokestis, yra 16 Eur;</p> <p>2) į faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko sąvoką nepatenka laikas, skiriamas kelionei į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą ir susipažinimui su byla. Šie pakeitimai reikalingi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 698 atliktus taisyklių pakeitimus, kuriais buvo nustatyti maksimalūs antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko limitai. Siūloma, kad kelionei į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą ir iš jos skirtas laikas advokatams, kurie prireikus teikia antrinę teisinę pagalbą, būtų apmokamas pagal normatyvą, apskaičiuojamą Lietuvos Respublikos teisingumo ministro nustatyta tvarka. Apskaičiuojant užmokestį už laiką, skirtą susipažinti su bylos medžiaga, būtų laikoma, kad susipažinti su vieno dokumentų bylos tomo medžiaga reikia ne daugiau kaip vienos valandos, o jeigu advokatas antrinę teisinę pagalbą toje pačioje byloje teikė keliuose proceso stadijose, susipažinti su vieno dokumentų bylos tomo medžiaga vėlesnėje proceso stadijoje – ne daugiau kaip pusės valandos. Taip pat siekiant teisinio aiškumo siūloma papildyti faktinio antrinės teisinės pagalbos teikimo laiko sąvoką įtraukiant dalyvavimą ikiteisminio tyrimo veiksmuose.</p> <p>3) faktinis advokato antrinės teisinės pagalbos teikimo, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negali 0,5 karto viršyti taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirto laiko, išskyrus bylas, nurodytas taisyklių 11¹ punkte ir laiką, skirtą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ir teismo posėdžiuose. Kai advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas 0,5 karto viršija Taisyklėse šiai bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, advokatui skiriamas 1 UBD užmokestis už kiekvieną papildomai skirtą valandą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo posėdžiuose. Tokiu atveju advokato dalyvavimo ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo</p>

	<p>posėdžiuose laikas patvirtinamas ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, bet kurio bylą nagrinėjančio teisėjo parašu, duomenimis iš Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos ar Lietuvos teismų informacinės sistemos.</p> <p>4) baudžiamosiose bylose dėl tyčinių sunkių ir tyčinių labai sunkių nusikaltimų advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas, skirtas bylos stadijai (procesiniam veiksmui), negali 2 kartus viršyti taisyklėse bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirto laiko, išskyrus laiką, skirtą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ir teismo posėdžiuose. Kai advokato faktinis antrinės teisinės pagalbos teikimo laikas 2 kartus viršija taisyklėse šiai bylos stadijai (procesiniam veiksmui) skirtą laiką, advokatui skiriamas 1 UBD užmokestis už papildomai skirtą valandą dalyvauti ikiteisminio tyrimo veiksmuose ar teismo posėdžiuose.</p> <p>5) advokatams užmokestis išmokamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dokumentų, reikalingų užmokesčiui išmokėti pateikimo Tarnybai. Taip pat patikslinti, kad Tarnyba, nustačiusi pateiktuose dokumentuose trūkumų, turi teisę per 15 darbo dienų prašyti advokato pateikti papildomą informaciją ar dokumentus.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Projektu užmokesčio bazinis dydis keliamas 23,08%, todėl atitinkamai padidės valstybės išlaidos advokatų, teikiančių teisinę pagalbą, ir mediatorių, vykdančių mediaciją užmokesčiui išmokėti. Lėšų poreikis advokatų užmokesčiui taip pat padidės dėl atskiro apmokėjimo už kelionei į antrinės teisinės pagalbos teikimo ar procesinių veiksmų atlikimo vietą bei susipažinimui su byla skirtą laiką ir dėl laiko ribojimų teismo posėdžių ir ikiteisminio tyrimo veiksmų metu atsisakymo. Preliminariais skaičiavimais (Tarnybos duomenimis) pakeitimams įgyvendinti bus reikalinga apie 2,5 mln. Eur advokatų užmokesčio padidėjimui. Pažymėtina, kad papildomų lėšų poreikio mediatorių užmokesčiui išmokėti tiksliai identifikuoti nėra galimybės, kadangi nėra aišku, kokios bus mediacijos apimtys (nuostatos dėl privalomosios mediacijos įsigalios 2020 m.). Tačiau vertinant pagal turimus duomenis apie galimą mediacijos atvejų skaičių (atsižvelgiant į statistinius duomenis apie pirmąją instanciją ginčo teiseną per metus išnagrinėjamų šeimos bylų skaičių, galimas mediacijos atvejų skaičius būtų apytikriai 8000 atvejų per metus), maksimalus papildomas lėšų poreikis sudarytų apie 370 tūkst. Eur. Kartu manytina, kad lėšų poreikis nebus maksimalus, nes ne visais atvejais mediacija realiai bus vykdoma, t. y., šalys atsisakys dalyvauti, taip pat ne visais atvejais mediatoriai sugaiš mediacijai numatytą maksimalų 6 val. laiką. Tikėtinas realus papildomas lėšų poreikis prognozuotinas iki 100 tūkst. Eur. Papildomai pažymėtina, kad, įsigaliojus Mediacijos įstatymo pataisoms dėl privalomos mediacijos nuo 2020 m. sausio 1 d., pagal pirmo pusmečio faktinę informaciją dėl vykdomų mediacijų skaičiaus ir jų trukmės, Teisingumo ministerija apskaičiuos ir teiks objektyviai pagrįstą valstybės biudžeto lėšų poreikį 2021 m. ir vėlesniam laikotarpiui, rengiant 2021 m. valstybės biudžeto projektą.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Didesnis užmokestis tikėtina pritrauktų daugiau antrinę teisinę pagalbą norinčių teikti advokatų, kas sudarytų galimybę efektyviau paskirstyti darbo krūvį ir užtikrinti greitesnę teisinės pagalbos suteikimą.</p>

Projektu iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, neatliekamas.

Projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus, kadangi nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Priėmus projektą kitų Vyriausybės nutarimų priimti ar keisti nereikės.

Projekte nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl jis nevertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas buvo pateiktas derinti Finansų ministerijai, Generalinei prokuratūrai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos advokatūrai, Teisėjų tarybai, Tarnybai ir Vidaus reikalų ministerijai. Generalinė prokuratūra, Vidaus reikalų ministerija, Teisėjų taryba pastabų neturėjo. Kitos pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje.

Projektas taip pat buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Atskirų konsultacijų su visuomene nebuvo.

Projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupės (vadovė Natalija Žilinskienė, tel. 2662934, vyresnioji patarėja Neringa Keršienė, tel. 2662876) patarėja Vaida Rudėnaitė (tel. 2662994, el. p. v.rudenaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas ir jo lyginamasis variantas, 6 lapai.

2. Derinimo pažyma, 5 lapai.

3. Suinteresuotų institucijų raštai, 16 lapų.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Vaida Rudėnaitė, (8 5) 2662994, el. p. v.rudenaite@tm.lt